Сарсын—космонавтика күнэ!

1961 сыл муус устар 12 күнүн, советскай космическай хараабыл „Восток“ аан дойдуну эргийэ кэтэн кэлэн сиргэ этэҥнэ түспүт күнүн, норуоттар космическай эра сарсыардата диэн ааттыыллар. Космоска аан маҥнай көппүт киһинэн ССРС гражданина Юрий Гагарин.

1963 сыл бэс ыйын 16 күнүгэр „Восток-6“ космическай хараабыл космоска сурулаабыта. Хараабылы ССРС гражданката аан дойдуга маҥнайгы космонавт дьахтар Валентина Терешкова салайбыта.

1965 сыл кулун тутар 18 күнүгэр аан дойду саҥа баараҕай ситиһии туоһутунан буолбута: „Восход-2“ космическай хараабыл бордуттан аан маҥнай киһи аһаҕас космос куйаарыгар тахса сылдьыбыта. Бу—Советскай Союз гражданина Алексей Леонов этэ.

ССТА фотохроникатa.

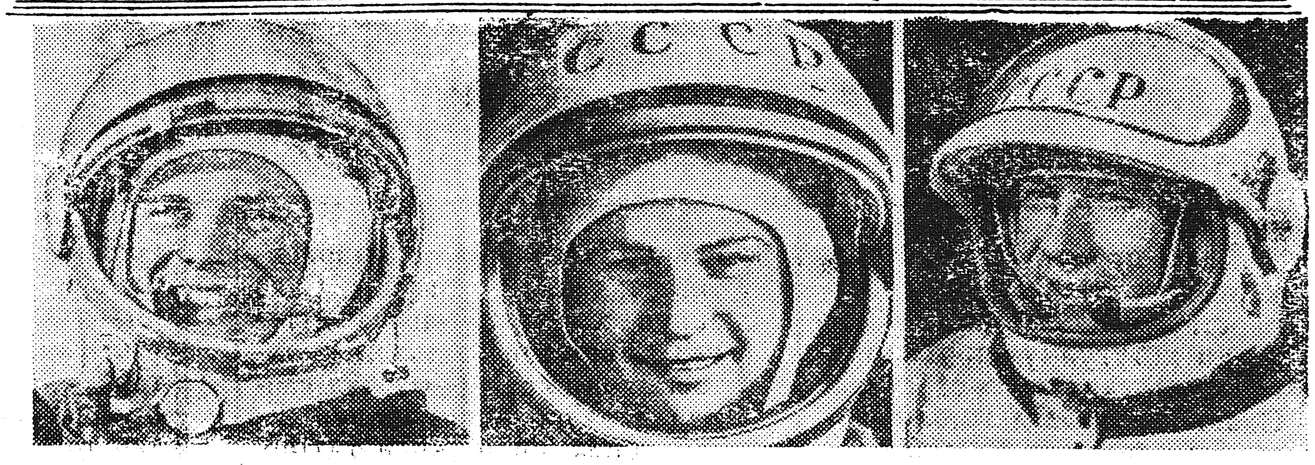

Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САРДАҤА

ССКП Өлөөннөөҕү райкомун уонна үлэһиттэр депутаттарын Огойуоннаабы Советын органа

Орган Оленекского райкома КПСС и районного Совета депутатов трудящихся

Тахсара 10 сыла
№ 29 (1002)
Муус устар
11
күнэ
ОПТУОРУННЬУК
1967 сыл
Сыананата 1 харчы

ПАРТИЙНАЙ ОЛОХ

ПАРТИЙНАЙ ҮӨРЭҔИ— тэрээһиннээхтик түмүктүөххэ

Оройуонна үгүс партийнай үөрэх оскуолалара бэйэлэрин программаларын тутуһан үөрэҕи ситиһиилээхтик түмүктүүргэ кыһаналлар. Билиҥги туругунан Дьэлиҥдэ, Победа, аэропорт партийнай оскуолалара оноһуллубут программаттан 4-5 занятиенан хаалан иһэллэр. Бу политшколаларга матырыйааллары истээччиларгэ тиэрдии, илдьиритии ситэтэ суох. Политшколаларга ыытыллар семинардарга истээччилэр активностара мөлдьүр. Хардарыта боппуруостаһыы эбэтэр бэриллибит боппуруостарга истээччилэр бии боппуруостааһыннара суох, ити пропагандистар өттүлэриттэн ситэ ирдэниллибэт.

Билиҥги көрдөбүл быһыытынан барыта партийнай үөрэх оскуолаларын ыытар темалара партия, правительство таһаарар дьаһалларын кытта ыкса сибээстээх буолуохтаах. Партийнай үөрэх аатыгар эрэ ыытыллара кытаанахтык сэмэлэниэхтээх. Хас биирдии истээччи бэйэтин олоҕунан-дьаһаҕынан, үлэгинэн атыттарга холобур буолуохтаах. Холобур, Дьэлиҥдэ политшколатыгар үөрэнэр коммунистар П. Андреев, Р. Атаков туһааннаах үлэлэригэр көтүмэхтик сыһыанналаһаллар, арыгылааһын чахчыларын таһааралар. Бу кинилэр партийнай үөрэхтэн улахан туһаны ылбаттарын, ситэ ситиллибэттэрин туоһулуур. Оттон оройуон киниигэр райпо соҕотуопкаҕа председателэ В. Петров араас буолар-буолбат биричиинэнэн политшколаттан, бэйэтин билиитин хаҥатыыттан аккаастана сатыыр түбэлтэни таһаартыыр. Ити партийнай тэрилтэлэр иистээччиларэ, коммунистары кытта үлэлэрэ өссө да ситэтэ суоҕун көстүүлэрин бэлиэтэ.

Онон хаалбыт бириэмэҕэ барыта политическай оскуолаларга үөрэх программатын ситиһэр иһин эбии занятиелары, ситиспэттэргэ эбии консультациялары бэриллиэхтээх. Үөрэх программатыгар ыйыллыбыт марксизм-ленинизм классиктарын үлэлэрин илдьиритэр, истээччилэртэн толору ирдэбили олохтуур наадатыгар хас биирдии истээччи конспектаах буолуутун ситиһиэххэ, ону оноторугар көмөлөһүөххэ, билиһиннэрэн иһиэххэ, онуоха кинилэр бэлэмнэниилэрин күүһүрдүөххэ.

Партийнай үөрэҕи тэрээһиннээхтик түмүктүүр наадаҕа быйыл начальнай политшколаларга зачеттары, оттон марксизм-ленинизм төрүттэрин үөрэтэр оскуолаларга экзаменнары туттарыыларынан түмүктэниэхтэрэ. Экзаменнар уонна зачеттар темаларын, ордук марксизм-ленинизм классиктарын үлэлэрин ырытыыга, истээччи бэриллибит боппуруоска төһө сөптөөхтүк, чуолкайдык эппиэттиирэ бэрэбиэркэлэниэхтээх.

Ити иннитэн онуоха хас биирдии истээччи эрдэттэн бэлэмнэнэрэ, барыллыбыт матырыйаалы кичэллээхтик хатылыыра наада. Оттон пропагандистар кыайан ситиспэт истээччилэргэ консультациялары, көмө занятиелары оноролларо эрэйиллэр.

Истээччилэр уонна пропагандистар эппиэтинэстэрин үрдэтэр наадаҕа экзаменнарга, зачеттарга уонна түмүктүүр занятиеларга партия райкомун бюротун чилиэннэрэ, райком аппаратын эппиэттээх үлэһиттэрэ сылдьыахтара. Кинилэр экзаменнары ыытыыга быһаччы эппиэти сүгүөхтэрэ. Ити түмүгэр ким хайдах, төһө толору эппиэти биэрбититтэн көрөн, истээччилэр курстарын бүтэрэн, нөҥүө курска тахсыбыттарын быһаарыллыа.

Политүөрэх түмүктэрин туһунан ыстатыйалар оройуон хаһыатыгар, тэрилтэлэрдээҕи истиэнэ хаһыаттарыгар тахсыахтара. Политическай үөрэх түмүктэрин барыта партийнай тэрилтэлэр бэйэлэрин уопсай мунньахтарыгар, бюроларыгар дьүүллэһиэхтэрэ, политүөрэх итэҕэстэрин ыйан туран, эһиилги үөрэх дьылыгар саҥа соруктары туруорунуохтара.

Х. Д. ПЕТРОВ,
ССКП райкомун пропагандаҕа уонна агитацияҕа инструктора.

ЮБИЛЕЙНАЙ ВАХТАҔА

ОРОЙУОН үлэһиттэрэ пятилетка иккис сылын үчүгэйдик саҕалаатылар. Тэрилтэлэртэн, нэһилиэктэртэн бастакы кварталлааҕы былааннарын толорбуттарын туһунан үөрүүлээх сурахтар кэлэ тураллар.

Совхоз сонордьуттара бастакы кварталга 14000 солкуобайдаах күндү түүлээҕи бултаан, Ийэ дойдуга биэрэр соруктаахтара. Ол оннугар 28240 солкуобай суумалааҕы бултаатылар, эбэтэр сорудахтарын икки бүк толордулар.

Дьэлиҥдэ отделениетын булчуттара ааспыт кварталга 16914 солкуобай суумалаах күндү түүлээҕи Ийэ дойдуга туттардылар.

———ооОоо———

Оройуон кинофикатордара кварталлааҕы сорудахтарын үбү хомуйууга (валовайынан) 107, көрөөччүлэри хабыыга 128, сеанска 118 бырыһыаннарга толордулар. Ордук ситиһиилээхтик оройуон киниинээҕи стационар (киномеханик С. Соломонов). Харыйалаах бөһүөлэгинээҕи стационар (киномеханик А. Николаев) үлэлээтилэр.

———ооОоо———

Оттон үп үлэһиттэрэ үп хомуурун бастакы кварталлааҕы былааннарын 107,5 бырыһыан толорон юбилейнай сылы эмиэ үчүгэйдик саҕалаатылар. Ол курдук үп оройуоннаабы салаатын коллектива былаанын 170 бырыһыан, ол иһиттэн нэһилиэннэ ттэн хомуллар подоходнай нолуокка 136,5, аҕыйах харганнаах уонна холостуойдартан нолуок 122,5, тутуутан уонна сир рентатыттан нолуок 112,5 уонна государственнай пошлинаттан 200 бырыһыаннарынан толорулунна.

———ооОоо———

Госстрах инспекциятын үлэһиттэрэ былааннарын 117,4 бырыһыан, ол иһиттэн дьиэ малын-салын көҥүл өттүнэн страховкалааһыҥҥа 124,2, булкаастаах страхованиеҕа 117,2, оһолтон-дэҥтэн страхованиеҕа 111,3, эбэһээтэлинэй окладной страхованиеҕа 134 бырыһыаннарынан толордулар.

———ооОоо———

Типография коллектива бородууксуйаны оҥорууга производственнай сорудаҕын 143 бырыһыан толорон, улуу Октябрь 50 сылын туолар юбилейын көрсө үрдэтиллибит эбэһээтэлистибэтин куһаҕана суохтук саҕалаата. Бу коллектив эдэр үлэһиттэрэ А. Бятчитова үһүс разрядтаах наборщик идэтин, оттон печатник И. Волков иккис идэни—наборщигы баһылыыр соругу туруорунан набордуурга үөрэнэллэр.

Советскай былаас 50 сылын көрсө

БИЭСТИИ СҮҮСТҮҮЛЭЭХТЭР СУОЛЛАРА

Үс фотография урукку-та колхозтаах Марина Васильевна Гнатенко үһулуччулаах олоҕун суолун туһунан кэпсииллэр. 1935 сыллаахха Черкасщинаҕа Коминтерн аатынан колхозка Марина звенота гектартан 511 центнер саахарынай сүбүөкүлэни ылбыта уонна бастыҥ свекловодтары кытта биэстии сүүстүүлээхтэр хамсааһыннарын саҕалаабыта. Онно Украина бастакы колхозтаах дьахталлаттан М. Гнатенко Ленин орденынан наҕараадаламмыта. Снимокка эһиги кинини (бастакы эрээккэ хаҥас) 1936 сыллаахха ЫБСЛКС X съеһин делегаттарын ортотугар көрөбүт.

Аҕа дойду сэриитин бириэмэтигэр армияҕа сулууспалаабыта. 1944 сыл кини капитан званиелаах төрөөбүт колхоһугар кэлбитэ. Кини манна бэйэтин доҕотторун кытта көрсүбүтэ (иккис снимок).

Үһүс снимок Марина Васильевна үлэлиир сиригэр. Кини—тыа хаһаайыстыбатын наукаларын кандидата.

ССТА фотохрониката.

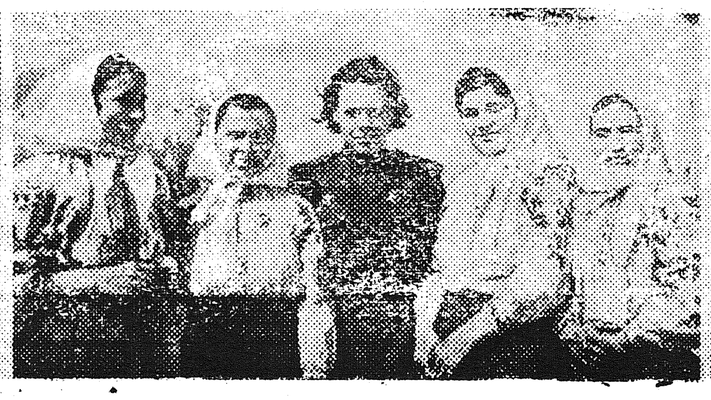

СОВЕТСКАЙ БЫЛААС 50 ТҮОЛУУТУГАР

СЫЛЫН

дьыллар уонна дьоннор

И. М. СУСЛОВ

очерк

1

...Ити курдук И. М. Суслов киниэхэ сүктэриллибит государственнай сорудаҕы—Саха сирин хотугулуу арҕаа өттүгэр саҥа, дьоллоох-соргулаах Советскай былааһы олохтоохуҥна, быстахтык ыллахха, биһиги оройуоммутун тэрийсиигэ саамай активнай кыттыыны ылбыта.

Иннокентий Михайлович ССРС наукаларын Академиятын Саха сиринээҕи филиалыгар үлэлии да олорон, Өлөөн оройуонугар көмөнү оноруурга улахан үтүөлээх. Ол курдук ити сылдьыбыт нөҥүө сылыгар кини наукалар Академияларын Саха сиринээҕи филиалыттан биһиги оройуоммутугар Тавровскай диэн зоологынан киинһи үөскэтэ-уураата ыыттарбыта. Кини ити ыытыллыбыт киис оройуон территориятыгар төһө үөскээн-уураан барбытын, билигин булчуттар төһө киинһи өлөрөллөрүн туһунан 1964 сыллаах суругар ыйытар, сураҕалаһар.

Кырдьык билигин биһиги булчуттарбыт түүлээхтэрин былаанын барытын даҕаны киинһи бултаан толороллор.

Оччолорго Иннокентий Михайлович түөрт уонуттан эрэ тахсыбыт киһи этэ. Билигин 75-тээх. Төрөөбүт сиригэр Ленинград куоракка Союһунай суолталаах персональнай пенсия-

2

сияҕа тахсан олорор. Иннокентий Михайлович ыраах Саха сирин хотугулуу-арҕаа өттүгэр Советскай былааһы олохтоспут сылларын—олоҕун саамай дьоллоох кэмнэринэн аатар уонна онон киэн туттар. Оройуону төрүттээһиҥнэ биргэ үлэлээбит дьоннорун: И.Е. Винокуровы уонна С.К. Боескоровы истиҥ-сылаас тылынан ахтар. Кини саха норуотун чулуу уолун—Илья Егорович Винокуров туһунан: „Биһиги күндүтүк саныыр доҕорбут, сатабыллаах уонна дьаныардаах тэрийэр үлэтэ өйтөн-санаатан сүппэт. Ол үтүөкэннээх табаарыһы саха норуота үйэсаас тухары умнуо суоҕа! Хаһан эрэ Өлөөн өрүскэ Туманнаах түбэҕэ И.Е. Винокуровка өйдэбүнньүк (памятник) туруорулларыгар саарбаҕалаабаппын“ диэн суруйбута.

Оттон С.К. Боескоровка суругар кини кылгастык бэйэтин олоҕун-үлэтин туһунан бэрт судургутук кэпсиир. Мин 1952 сыллаахха Якутскайтан Москваҕа командировкаҕа бара сыыгтахпына төбөбөр хаан киирэн улаханнык ыалдьыбытым. Ол түмүгэр хаҥас атаҕым уонна хаҥас илиим үлэлээбэт буолбута. Үс ыйынан ыарыыбын әмтээн үтүөрдүбүттэрэ, ол эрээри баралыыстаабыт илиим, атаҕым олох мөлтөх этиллэр. Самолетунан айанныырбын врачтар булгуччу боппуттара. Дьэ ол иһин, наукалар Академияларын Саха сиринээҕи филиалыгар үлэлииртэн уурайарга күһэллибитим. Онон 1953 сылтан төрөөбүт куораппар—Ленинградка олохсуйбутум. ССКП Ленинградтааҕы обкомун уонна ССКП Киин Комитетын дьаһалынан миигин Советскай Союз саамай улахан ССРС норуоттарын этнографияларын музейын директорынан анаабыттара. 1957 сыллаахха доруобуйам мөлтөөн бу бүтэһик государственнай дуоһунаспыттан уурайарга тиийбитим. Пенсияҕа тахсыбытым. Өлөөн оройуонун төрүттэһэ кэлиэм иннинэ Ленинградка Хотугу муора суолун управлениятыгар гидрография начальнигынан, онтон Хотугу муора суолун Управлениетын начальнигынан өр биириэмэҕэ үлэлээн сылдьыбытым. Ол кэмтэн ыла мин дьиэбэр олоробун...

Иннокентий Михайлович бэрт эдэриттэн, 12 сааһыттан, үлэлээбитэ. 1919 сылтан ССКП чилиэнэ. Пенсияҕа да тахсан баран, таах быар куустан олорбот, научнай үлэнэн дьарыктанар. „Комета сиргэ охсуллуута“ (Бу Тунгусскайга түспүт метеорит историята) диэн кинигэни суруйар. И.М. Суслов метеориты үөрэтиннэ-

4

дьарыктаммыта хайы-үйэҕэ алта уонча сыл буолбут. Иккис боччумнаах үлэтэ „ССРС хотугу өттүгэр Советскай государственноһы тэрийии уонна сайыннарыы историята“ (Манна ССРС хоту өттүгэр олохтоох, барыта 25 народнастар хабыллыахтара) диэн.

Иннокентий Михайлович Якутскайга, Ленинградка да үлэлиир кэмигэр Өлөөн оройуонун, кини үлэһит дьонун, отуттан тахса сыллаҕыта кини тэрийсибит оройуона, саасүйэ тухары ирбэт тоҥ сирдээх дойдуга ыспыт сиэмэтэ төһө араскылаан, чэчирээн эрэрин туһунан мэлдьи сураһара, оройуон кырдьаҕастарын кытта суруйсара. Киниэр дьоллоох-соргулаах олохторо күнтэн-күн чэчирии сайдарын, тупсарын истэ, билэ-көрө олорон киниэрдиин биириэ ис сүрэҕиттэн үөрсэрэ, долгуйара...

Отуттан тахса сыл анараа өттүгэр биһиги оройуоммутун төрүттэспит дьоннортон биирдэстэрэ, үтүөкэннээх нуучча киһитин, БСКСК Хотугу комитетын Президиумун урукку чилиэнин олоҕун, үлэтин туһунан кылгастык кэпсээтэххэ итинник.

Н. ВИНОКУРОВ

(Бүтүүтэ. Иннин хаһыат 23, 25 №№-гэр көр).

Казахстан механизатордара 100 тыһыынча тракторы ыһыыга бэлэмнээтилэр.

Кустанайскай уобалаах Боровскай совхоһа эмиэ сааска үчүгэйдик бэлэмнэннэ. Тракторлар өрөмүөннэрин эрдэ бүтэрдилэр, онтон да атын наадалаах инвентардары бэлэмнээтилэр. Быыл совхоз өрөмүөннүүр базата аналлаах комбайновай депонан уонна автогараһынан, оттон тракторнай парката—күүстээх „кировецтарынан“ ситэрилиннилэр.

Снимокка: совхоз тракторнай парката.

ССТА фотохрониката.

ВЬЕТНАМ ДЕМОКРАТИЧЕСКАЙ РЕСПУБЛИКАТЫГАР

Вьетнам Демократическай Республиката. Хуан Ен провинция Чун Дао тыа хаһаайыстыбатык кооперативыгар саасҥы хонуу үлэлэрэ.

ВИА уонна ССТА фотохроникалара.

Хабаровскай кыраай. Дальнай Востокка булт сезона бүттэ. Сонордьут Семен Гейкер (снимокка) төрөөбүт Найхиныгар өлгөм бултаах эргилиннэ. Кини 18 киинһи онтон да атын үгүс күндү түүлээҕи бултаата.

Кылгастык

Эргиэн сорох үлэһиттэрэ эмиэ куһаҕана суох көрдэрүүлээхтэр. Киниэрэ ордук Д.А. Иванов сэбиэдиссэйдээх оройуон киининээҕи бородууктаны атыылыыр маҕаһыын маҥнайгы кварталга 86 тыһыынча солкуобайдааҕы атыылыырын оннугар 98 тыһыынча солкуобайдаах бородууктаны атыылаан, былаанын 114 бырыһыан толорору ситистэ.

Биһиги корр.

КӨННӨРҮҮ

Хаһыат ааспыт 1-гэр „Ис кыахтары аахпат буоллахха“ диэн ыстатыйаҕа бүтэһик иннинээҕи абзацка **„421 тыһыынча солкуобайдаах араас барсы“** диэн бэчээттэммитин **„ыраас барсы“** диэн көннөрүллэн ааҕыллыахтаах.

БОЛОМУОЧУНАЙДАР МУННЬАХТАРА

Бу ый 8 күнүгэр пайщиктаахтар боломуочунайдарын мунньахтара буолан ааста. Мунньах райпо 1966 сыллаах үлэтин туһунан бырабылыанньа председателэ таб. Томскай Ф. И. дакылаатын истэн дьүүлүстэ.

Кэпсэтиигэ тыл эттилэр: Егоров П. М., Николаев А. К., Амбросьев С. И., Христофоров И. А., Иванова П. Т., Иванов Г. Н., Григорьева А. В., Кучаров В. И. уонна Николаев Х. М.

Бырабылыанньа биир сыллаах үлэтэ ортоннон сыаналанна.

Пайщиктаахтар боломуочунайдарын мунньахтара райпо бырабылыанньатын үлэтигэр баар итэҕэстэри, көтүтүүлэри туораты ыга туһаайыллыбыт киэҥ уураҕы ылынна.

Дьоллоох билиэттэр

1967 сыллаҕы харчы-мал лотереятыгар бастыта 650 солкуобайдаах сүүйүүлэ и төлөөтүбүт. Дьоллоох билиэттэри атыыласпыт дьоннор 55 солкуобай сыаналаах дьахтар велосипедыгар, 75 солкуобайдаах таҥас сууйар массыынаҕа уонна 30 солкуобайдаах харчынан, о.д. а. әлбэх кыра сүүйүүлэргэ тигистилэр.

Харчы-мал лотереятын 3-үс тахсыытын тираһа муус устар 26 күнүгэр оонньонор.

Табаарыстар, лотерея билиэтин атыылаһарга тиэтэйиҥ, әһигини үгүс сүүйүүлэр күүтэллэр.

В. СЕМЕНОВА,
оройуоннааҕы киин сберкасса сэбиэдиссэйэ.

Редактор Г. М. СЕМЕНОВ.

РЕДАКЦИЯ ААДЫРЫҺА: Саха АССР, Өлөөн бөһүөлэгэ Октябрьскай уулусса 16 №-рэ. Телефон—51

Өлөөн оройуонунааҕы типография Тахсар ахсаана 476 Сакааһын №-рэ 29